

Man & kvinna i Kristus I (IV) – samlevnadsformer.

Många tycks anta att det som oftast bara finns två alternativ: hitta någon partner och gifta sig till tvåsamhet, eller inte gifta sig. Att pröva andra samlevnadsformer framställs ofta som en nyhet. Vad gäller kristna har det alltid funnits olika sätt att leva samman. Hemligheten – i Kristus – ger unika relationer i ordnade former. Kristus samtidigt välsignade och uppmuntrade äktenskapet (första undret i ett bröllop!) men pekade på att gemenskapen ytterst syftar på det himmelska som inte handlar om sådant äktenskap.

Paulus har gång efter annan utlagts som att alla skillnader mellan könen skulle ha uttraderats i Kristus (f.f.a. Gal. 3:28), men det är uppenbart att skillnaderna inte har försvunnit, inte ens i de frommaste sammanhangen. Paulus stryker under att Jesus överbryggar både gamla och nya skillnader men han raderar dem inte. Jag vill återkomma till frågan om biologi och identitet (II), sanning och kunskap (III) och att tolka och relatera (IV) i tre följande bidrag. Här vill jag först ge en överblick över samlevnadsformer.

Vi förs samman i Kristus i dopet, i dopstunden dör dopkandidaten ifrån sitt gamla liv för att stå upp med Kristus i det nya livet, ett i Kristus. Det gäller oavsett ålder. Döendet är inte i första hand en egen viljeakt, det är en realitet i inlemmandet i Kristi kropp. Min uppståndelse är heller inte beroende av hur bestämt jag tror på uppståndelsen, det handlar om att få ta del av hans uppståndelseskraft.

Församlingen samlas i denna gemenskap i mässan. I en levande församling samlas man åtminstone en gång i veckan, av hävd söndag morgon, men de praktiska förutsättningarna skiftar mycket mellan olika delar av vårt land. I kommunionen uttrycks denna gemenskap på nytt och på nytt, det är navet i det kristna livet. Mässan är själva utgångspunkten för formerandet av andra samlevnadsformer. Det är fint om det finns möjlighet att vigas i församlingens mässa. Man kan förnya sina äktenskapslöften t.ex. i en mässa under veckan. Numera är det nästan regel att vigningarna till kyrkans ämbete sker i mässan, ännu inte vigsel.

I vår evangelisk-lutherska tradition, där medeltidens missbruk med förbud mot gifta präster avskaffades, kom inte sällan prästfamiljen/prästgården att få en primär samlande och stabiliserande funktion. Så har det alltid varit bland ortodoxa. I romersk-katolska församlingar har ofta ett systra- eller brödraskap i anslutning till församlingen utvecklats. Samlivet i församlingens centrum behöver stöd och skydd. Budorden ger vägledning men det behövs konkreta hus och familjer som

förkroppsligar gemenskapen, särskilt om inte ens prästen bor i församlingen.

Eftersom det inte någonstans i Nya Testamentet finns ett påbud om att man måste gifta sig, bara en uppmuntran om lidelsen blir besvärlig, är första versionen att förbli i det civiltillstånd man befann sig i när man nåddes av tron. Den som levtt otuktigt uppmanas att avsluta det. För inte så få är dagens sexkultur en börda. Män och kvinnor upptäcker att ett liv i celibat ger större frihet (inte alltid mindre kamp med frestelser). I den evangelisk-lutherska reformationen betonades att munk- och nunnelivet inte var ett frommare levnadssätt. Någon har sagt att äktenskapet är den mer krävande kristna gemenskapen. Men det behövs kristna föräldrar! (Att klosterordnar hade utvecklats till koncerner är ett annat skäl för kritik).

Med församlingens mäs sa i mitten ser jag två huvudvarianter: man bor enskilt (kanske kvar i frid i föräldrahemmet) eller i olika former av gemenskaper.

Man kan bo enskilt i gemenskap. Eremiten väljer dock i praktiken att lämna gemenskap för en kortare eller längre tid. Den vägen bör man inte gå själv utan en själasörjares bekräftelse.

De gamla begreppen talar om kennobitisk gemenskap (koinonia under en gemenskaps ledarskap) och idioritmisk gemenskap där respektive person har sitt eget hushåll men delar område och kyrka. Det är stor skillnad mellan att bo i en kommunitetsgemenskap med ett stort mått av självbestämmande eller i ett sammanhang utan självbestämmande, under en gemensamt erkänd ledning. Bara att försöka finna gemensamma former för bön är en stor utmaning. Tidegårdstraditionerna gör det extra tydligt hur många varianter som finns. Ett sätt att pröva samlevnadsformer är att pröva olika varianter av böneordning. Det ger en grund för äktenskap! Må Herren välsigna din väg!

Jonas Nilsson